

KRÚŽKOVOR

Mgr. Jan Miroslav Krist

K životnímu jubileu současného starosty Slovákého krúžku v Brně uveřejňujeme přehled jeho dosavadního díla. Není úplný, pro nedostatek místa sám autor do něj nezařadil práce začátečnické a mnohé z let tzv. normalizace, kdy byl nucen pracovat pod jmény svých přátel a příbuzných, a také celou oblast scénického zpracování folklórního materiálu, o níž má přehled jen částečný. Současný soupis jeho díla představuje více než 300 položek, zde je uvedeno asi 55%.

Osobní údaje

1932 Narozen 3. září 1932 v Brně, od mládí žil v Uherském Hradišti. Otec Jan (1907-1988), obchodní cestující, později obchodník s textilem, po únoru 1948 obchodní zaměstnanec, zámečnický údržbář, stavební technik. Matka Jiřina (1908-1960), vyučená švadlena, v domácnosti. Sestra Ilona (1938).

1938-1951 Obecná a měšťanská škola a obchodní akademie v Uherském Hradišti (maturita 1951). Navštěvuje Slováký krúžek, tančí ve studentském národopisném souboru, s nímž občas spoluúčinkuje v souboru Hradišťan.

1951-1954 Na umístěnku nastupuje jako účetní ve Slovákých strojárnách v Uherském Brodě. Vede tamní Slováký soubor reálného gymnázia, podílí se na obnovení činnosti Slovákého krúžku a vzniku souboru Olšava, jehož je prvním uměleckým vedoucím. Sbírá lidové písně a tance na Uherskobrodsku, je aktivistou Okresní porady LUT, od června do září 1954 tajemníkem právě vzniklého Domu osvěty.

1954-1957 Studia na Vysoké škole pedagogické v Bratislavě a filozofické fakultě UJEP v Brně z rodinných důvodů (1956) přerušuje a stává se zástupcem náčelníka taneční skupiny Armádního uměleckého souboru Praha. Do té doby stále tančí v Olšavě (1955-1956), působí v brněnském a (1956-1957) v pražském Slovákém krúžku.

1957-1959 Po pronikavém snížení počtu členů AUS nastupuje vojenskou základní službu v Brně, jako tanečník a konferenciér účinkuje v souboru Jánošík (tehdy zcela amatérském) a navštěvuje Slováký krúžek.

1959-1970 Žije v Uherském Brodě, ředitelem tamního Závodního klubu pracujících, 1961-1965 dálkově dokončuje studia na fakultě osvěty a novinářství UK v Praze, diplomová práce "Historie Slovákých krúžků a vznik souborů lidových písní a tanců na Slovácku" (vyšla později tiskem). Intenzivní činnost v různých stupních poradních

keramiky, ktorou v letech 1983-1996 shromáždil náš čestný člen FRANTIŠEK HASIL - ŇANCEK. I ti, kdož sbírku ve stísněných možnostech Ňanckova bytu viděli, ba sběratel sám, byli v prostorné instalaci překvapení její rozsáhlostí a rozmanitostí. Vždyť obsahuje více, než 500 kusů nejen z jihomoravských a západoslovenských výroben, ale i z Čech, a východního Slovenska. Mezi účastníky vernisáže byla hojně zastoupena súdná stolica krúžku, desiatky ďalších sběratelských přátel a hodoninská kulturní veřejnost. Ti všichni si zazpívali při Varmužově muzice ze Svatobořic - Mistřína. Výstava potrvá do 30. září a stojí věru za shlédnutí.

Z bratrských krúžkú

Bratislava

Slovácký krúžok a Skaličanov v Bratislave postihla začiatkom tohto roku ťažká strata. Dňa 2. 2. 1997 zomrel vo veku 75 rokov Ing. Juraj Černý ml., dlhoročný richtár, obetavý funkcionár, znalec tradície a historik bratislavského krúžku. Juro ml. sa narodil v Bratislave 21.7. 1921. Jeho otec Ing. Juraj Črený st., rodák z Kunovic, bol nielen jedným zo zakladateľov Slováckého krúžku v Bratislave, ale aj jeho prvým stárkom. Syn Juro zdedil po otcovi mimoriadny vzťah k Slovácku, ale i k tradíciám ľudu príahlej slovenskej strany rieky Moravy a Javoriny.

Juro začal chodiť do krúžku už ako mládenec a z vyprávania rodičov sa dozvedal aj o začiatkoch krúžku a o významných ľuďoch, ktorí do krúžku chodili a utužovali a rozvíjali tiež česko-slovenskú vzájomnosť. Juro sa tak stal historikom krúžku, ktorého žiaľ dněs už nikto nie je schopný nahradiť.

Juro sa výborně osvedčil aj ako richtár. Vedel, že zabezpečenie úspešnej činnosti krúžku je podmienené nielen samotnou kvalitou členstva, ktoré bolo vždy vynikajúce, ale aj dokonalou organizačnou prípravou všetkých podujatí krúžku. Nemálo času preto venoval tejto práci a nič neponechával náhode. Pochopenie pre túto činnosť mala aj jeho manželka Ludmila, ktorá mu vytvárala dobré a pokojné domáce zázemie.

V poslednom období sa Juro veľmi snažil o omladenie výboru krúžku, ako keby tušil, že čoskoro nás navždy opustí a o krúžek sa budú musieť postarať mladší nasledovníci.

Na Jura si iste budú spomínať aj niektorí členovia krúžku z Brna a Prahy, ktorí sa zúčastnili v r. 1996 na spoločnom vystúpení Slováckých krúžkov na folklórnych slávnostiach v Strážnici. Tu mal Juro za Bratislavčanov príhovor a v programe si ešte sólove zazpíval "Zapadá slunéčko...". A to slunéčko mu bohužiaľ za pol roka zapadlo nadobro.

S Jurajom Černým sa prišli do bratislavského krematória rozlúčiť v hojnóm

počte aj krúžkari, ktorí mu nakoniec zaspievali "Kamaráti moji..."

Ďakujem krúžkarom z Brna za prejavy sústrasti nám i rodine zosnulého.

Vlado Petratur, podrichtár

Besedy se konají 19. 9., 14. 11., a 12. 12. v Osvětovém středisku, Stromová č. 18, vždy v 19,00 hod., spojení ze středu města trolejbusy číslo 211, 212, 219 a autobusem č. 44.

V kulturním domě v Záhorské Bystrici se 11. 10. koná slavnostní večer k 75. výročí založení krúžku, kam náš krúžek zajíždí.

Praha

Besedy se konají 8. 10., 12. 11., a 10. 12. ve Vršovické sokolovně, vždy v 19,00 hod.

S pražskými krúžáři se setkáme také v Bratislavě 11.10..

Sponzoři a dárci

Peněžní příspěvek věnoval člen krúžku Ing. Karel Stehlik. Vřelé díky!

Všechno souvisí se vším aneb folklór, záplavy a poděkování

Léto. Za normálních okolností si pod tímto slovem vybavím slunce, koupání, pohodu a klid. "Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným" řekl by asi letos pan Vančura při pohledu na spoušť, kterou za sebou zanechala povodňová vlna. Ve sledu těchto událostí si mnohý člověk uvědomil, jaké malichernosti ho dokáží každodenně zbytečně rozčítit a poopravit si svůj žebříček důležitosti životních hodnot. Bylo zajímavé pozorovat, jak reagují mí přátelé. V mnohých případech jsem si o nich poopravit své mínění - ať už v dobrém, či špatném slova smyslu.

Tady v Brně většinou máme to štěstí, že problémy spojené s "moravskou apokalypsou" se nás netýkaly bezprostředně.

Ptáte se, jaká je spojitost slov folklór a záplavy, které se objevily v nadpise tohoto zamyšlení? Jedním z těch, které záplavy postihly je Jožka Pilát. Ten jistě patří k lidem, kteří fandí lidovým písničkám, kteří uchovávají staré zvyky a obyčeje, kteří si rádi zanotují, zahrají, kteří ke všemu lidovému přistupují s úctou. Jeho bratr Jožkovu tragedii popsal těmito slovy. "Nezůstalo mu nic. Podařilo se mu zachránit jen kroj a litr slivovice..." Ač nám tento výrok možná

vykouzlí na rtech mírné pousmání, nebylo myšleno, jako vtip. Pro ty, kteří dosud neměli příležitost se s Jožkou Pilátem setkat si vypůjčím krátkézamyšlení Ing. M. Hrdého:

"...Jožkovo muzikantské curicullum vitae začala v Uherském Hradišti v roce 1938, kdy se narodil a od té doby, pravděpodobně, zpívá a muzicíruje. Takto prožil dětství i gymnaziální léta, až se dostal do Prahy, kde chvíli i pracoval, ale nutno říci, našel sobě ženu Šárku, spolu mají tři dcery a ba už i nějaké vnučky. Jožka prošel mnohými kapelami:

-Cimbálovou muzikou Viléma Zahradníka s primášem Jožkou Kučerou, Hradišťanem s primáši Jarynem Staňkem a Jirím Pavlicou, Dolinou ze Starého Města za primášování Jana Slováčka, Olšavou z Uherského Brodu, s jejímž primášem Lubošem Málkem jsou velcí kamarádi, Cimbálovou muzikou Jaroslava Čecha s primášem Janem Rajmicem a také nutno vzpomenout BROLN.

Je mnoho povolanych a málo vyvolených. Tak také mezi zpěváky-mnoho je těch, kteří zpívají (dnes už) populár Dyž sem šel z Hradišťa. To v každé zpěvnější společnosti musí zaznít, jen jeden je však Jožka Pilát, který tuto píseň zpíval poprvé a to s cimbálovou muzikou Dolňácko z Hluku a který jako jediný nemusel revidovat onu pasáž ...dyž jsem šel z Hradišťa z požehnání ... za slova za svítání a i další textové úpravy písně, která je zapsána ve sbírce písní z Uherskohradišťa Valeše Lisy z roku 1919..."

Co dodat? V nadpisu figuruje také slovo poděkování. To patří všem, kteří zareagovali na výzvu lidí, kterým nejsou lhostejnými osudy svých bližních. Výzva směřovala všem těm, se kterými kdy Jožka zpíval a věřte, že připomenutí zpěváka rozměrů Jožky Piláta není chudé na písně.

...Darováním finanční částky se přidal i Slovácký krúžek. Poděkování patří též Jiřině Kopřivové, a Janu Miroslavu Kristovi. Myslím, že jednotlivé částky nejsou důležité, důležité je, že si i dnes lidé dokáží navzájem pomoci. Tedy ještě jednou - DĚKUJEME.

J. Raštica

Za Justinou Konečnou

18. července jsme se v adamovském chrámu sv. Barbory a posléze na tamním

hřbitově rozloučili s Justinou Konečnou, roz. Bartkovou, dlouholetou krúžkařkou.

Pocházela z Nivnice, přímo ze mlýna, tradicí označovaného za místo narození Jana Ámose Komenského. Rodina Bartků je hodna této tradice, neboť patří ke sloupům kulturního života obce. Justinin otec byl kapelníkem jedné z Nivnických dechovek, sbíral a upravoval lidové písně a vytvářel vlastní hudební skladby. Příslušníci rodiny působili v chrámovém sboru, ochotnickém divadle, a dalších aktivitách. Ostatně Justina byla se svou rodnou obcí celý život ve styku a

snažila se být v její kultuře stále aktivní. Při tomto rodinném zázemí není divu, že na reálném gymnáziu v Uh. Brodě brzy našla cestu do tamního studentského Slováckého souboru i do právě vznikající Olšavy, v níž pak řadu let působila jako tanečnice a sólová zpěvačka. Nezapomenutelná je straňanská sedlácká, za níž spolu s Janem Reňákem ze Strání získali jednu z předních cen v tehdejší celostátní soutěži.

V našem krúžku pak Justina poprvé působila po dobu svých brněnských studií v padesátých letech jako tanečnice a sólová zpěvačka. Vystudovala na filozofické fakultě češtinu a ruštinu se specializací na dramatickou a lidovou slovesnost. Protože se však nehodlala vzdát svého náboženského přesvědčení, nemohla se tehdy věnovat učitelskému povolání, jak měla původně v úmyslu, a stala se knihovnicí Závodního klubu Adamovských strojiren v Adamově. Díky svému širokému kulturnímu přehledu a iniciativě byla po čase jmenována tajemnicí klubu. Odtud ji pak získali do Městského kulturního střediska v Brně, kde měla až do svého odchodu do důchodu v roce 1993 na starosti amatérskou činnost v literárních uměleckých oborech (začínající autoři, recitace, divadlo) a ve filmu. Jejím milovaným dítětem tu byla zejména Brněnská šestnáctka, mezinárodní přehlídka amatérského filmu, která za jejího působení získala vysoké ocenění ve formě titulu Kulturní akce UNESCO statusu B.

Pro další činnost v našem krúžku se mi Justinu podařilo získat v roce 1982, kdy se ujala ženské části do té doby smíšeného pěveckého sboru. Její cit pro charakteristický lidový přednes, přehled po písňových sbírkách i vlastní znalosti z rodné a dalších obcí Slovácka znamenaly, že se ženský sbor za jejího vedení brzy stal neodmyslitelnou, kvalitní a spolehlivou součástí krúžkového souboru. Její Ukolébavky z moravsko-slovenského pomezí, Luční písně z Uherskobrodsko, Babské zapalování hodů z Kyjovska a Písně z Březové jistě zůstanou páteří kmenového repertoáru sboru.

Krúžkový soubor v ní ztratil jednu ze svých uměleckých opor.

Justina Konečná se narodila 28. 2. 1936 a zemřela po těžké delší nemoci 8. 7. 1997.

J. M. Krist

Jan Miroslav Krist. - náš starostlivý starosta

Slováckého krúžku v Brně se 3.9.na den sv.Bohumila dožívá neuvěřitelných 65 let...Přiznávám se vám milí přátelé, že mne zcela zaskočil v souvislosti s touto radostnou událostí určitý fenomén čehosi, co by si jistě zcela zasloužilo důstojné místo v literatuře faktu či science fiction jako jsou "Největší záhady světa" (SNDL 1952). Fenomén ze kterého by jistě ztrojčil při marném jeho řešení i sám slavný A.C.Clarke (autor Vesmírné odyseji a TV seriálu - Svět tajemných sil). Tímto fenoménem je skutečnost, že hlava J.M.K., ta studnice vědomostí a nápadů,ten kompjuťr folklorních aktivit v době, kdy Bill

Gates ještě čůral do plínek - ta hlava makovička za celých 65 let jeho pozemského života nedoznala žádných, lidskému oku zjevných změn. Je to neuvěřitelné, ale je tomu tak...

Byl jsem v minulosti J.M.K. dobrým přítelem, snažím se jím býti i nyní v přítomnosti a chci jím býti i v daleké budoucnosti... Zažili jsme spolu v krůžkovém dění mnohé. Dobré i zlé a já sám, jsa tak říkajíc už starý úd Slováckého krůžku, odpovědně prohlašuji, že jsem nikdy neviděl na Kristově slovácko-antické lebeni jakéhokoliv vlasového pokryvu! A to jistě není jen tak samo sebou... Tento fakt má svoji příčinu a následek již i jemuž jsem se snažil přijít na kloub... Svoje zjištění a pátrání v rámci vědecké preciznosti zkoumání dokládám odkazy na zdroje a prameny ze kterých jsem čerpal... Tak tedy... v intencích výroku, že "Ke stáří člověk dětinšší" (diagnóza sdělená dne 28.5.1997 známou odbornicí v oblasti psychologie lidské duše slečnou Lenkou ŠEBESTOVOU jejímu klientovi panu ing Z.F.), jsem provedl optofotografické srovnání snímků hlavy J.M.K. z doby současné i po narození a to "an face" i "an bok". A co jsem s úžasem zjistil? Temenní partie c a p u t c r i s t i i nemají na obou snímcích vůbec žádného vlasového pokryvu. Úžasné... Ani rozdíl 65 let nesetřel stálost tohoto znaku vysoké, abnormální, ba co dím - paranormální inteligence, což je v diametrálním rozporu s uznávanou evoluční teorií neustálých změn /viz přiložené snímky z kartotéky archivu Kriminální ústředny Policie ČR/;

Nutně tedy z uvedeného vyplývá, že J.M.K. nestárne, neboť plešatost na jeho lebeni je z hlediska lidského vnímání toku času - věčná... Díky spolupráci s paní Zdenou Dalilou Kristovou /která ochotně na mojí prosbu ustříhla spícímu manželovi na zátylku chomáč čehosi o čem jsme se doposud mylně domnívali, že jsou to vlasy/ jsem "toto něco" dal k expertnímu posouzení na Histologický ústav Vysoké školy veterinární v Brně... Výsledek expertizy zněl, že se skutečně nejedná o vlasy, ale, že to co se vine kolem skrání J.M.K. jsou keratinizovaná vlákna mozkových neuronů./viz atest č. 1357/XY/82/.

Přestože mozkovna J.M.K. je skutečně velkokapacitní /jak prokázala kraniologická šetření pomocí jemu potajmu uzmutého hornáckého klobúku, která nálevovou metodou provedl doc. VIKTORIN z Ústavu měřicí techniky v Brně/ - abnormálnímu množství jemu neustále se regenerujících neuronů

nestačí... Ty totiž tlakem cca 7,28 Megapackalů perforují tvrdé pleny mozkové a měkké kosti spánkové, včetně kosti týlní /tzv. perforacia major ossis multitemporaliae/ a pronikají do venkovního prostředí věnčice (pozor nezaměňujte za slovo venčice) skráně J.M.K. Jejich barva je dominantně bílá, což jest zjevným důkazem naprosté absence jakýchkoliv černých myšlenek jejich nositele... Tento fakt podpírá moji domněku, že J.M.K. není jen pouhým prostým jedincem druhu Homo sapiens, ale, že patří do tzv. kruhu "zasvěcených"... jako byli sir Artur Konan Dojle, Isák Njůtn, Vincek Čerčilů, Cimrmanů Jaroušek a jiní... Jak jinak bych si měl vysvětlit ten fakt, že J.M.K. již dříve než my všichni ostatní věděl například již v roce 1980, že v roce 1998 budeme slavit 90. výročí založení Slováckého krůžku...No řekněte, jak k tomu dospěl? Byl to jen pouhý jeho nápad nebo sdělené vnuknutí vyšší moci?... Toť otázka. Nyni si zcela jasně uvědomuji, že to co jsem v roce 1977 považoval u něj za metylalkoholové opojení - bylo ve skutečnosti projevem, řekněme "božího sdělení" /viz snímek v příloze na kterém J.M.K. v extázi budoucnost Slováckého krůžku věští zatímco krůžkový dav kolem něj nadšením vřeští.../ Přátelé, mohl bych snést další a další důkazy, svědčící o tom, že Jan Miroslav Krist je osobnost nevšední, hlava tak říkajíc pomazaná, což eticky vzato je daleko více než-li by se řeklo: ...všemi mastmi mazaná /i když i k tomuto nemá daleko...samozřejmě v dobrém slova smyslu/. Jeho nadhled nad věci je jednak dán jeho vysokou postavou, ale v neposlední řadě i těmi neustále se mu regenerujícími keratinizovanými neuronovými vlákny.

... A já mu jich přeji do dalších let skutečně nespočetně...neboť on je člověk, který jak říká latinik: "...nobis bene et nemini male - ...činí nám dobře a nikomu zle !"...

září 1997 c ujo fajó

Krůžkozor - vydává Slovácký krůžek v Bmě. Vychází zpravidla čtyřikrát ročně. Odpovědný redaktor a grafická úprava Ing. Jiří Raštica. Příspěvky přijímají všichni členové výboru. Náklad 150 výtisků.
